

Sygn. akt VIA Ca 1103/07

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 marca 2008 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący-Sędzia SA Regina Owczarek- Jędrasik / spraw./

Sędzia SA Marek Podogrodzki

Sędzia SO del. Grzegorz Wójtowicz

Protokolant apl. rad. Paweł Łapiński

po rozpoznaniu w dniu 5 marca 2008 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z odwołania Jeremiusza J od decyzji Prezesa Urzędu Regulacji

Energetyki z dnia 7 sierpnia 2006r.nr DPE- 451-82(4)/2006/PR

przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki

o nałożenie kary pieniężnej

na skutek apelacji Jeremiusza J

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie- Sądu Ochrony Konkurencji

i Konsumentów

z dnia 6 czerwca 2007r. sygn. akt XVII AmE 179/06

oddala apelację.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 7 sierpnia 2006r. Prezes Urzędu Regulacji Energetyki orzekł, że Jeremiusz J prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą „G ” naruszył warunek 2.2.1. koncesji udzielonej mu przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki na obrót paliwami ciekłymi w dniu 26 września 2005r. nr OPC / 8188 / 10242 / W/ 1 / 2005 /ALK w ten sposób, iż wprowadził do obrotu – poprzez stację paliw mieszczącą się w miejscowości G – olej napędowy oraz benzynę bezołowiową Pb-95 o jakości niezgodnej z przepisami rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 16 sierpnia 2004r. w sprawie wymagań jakościowych dla paliw ciekłych / Dz. U. Nr 192, poz. 1969/. Za opisane działanie Prezes wymierzył -w punkcie 2 powołanej decyzji- Jeremiuszowi J karę pieniężną w wysokości 84.000,00zł.

Wyrokiem z dnia 6 czerwca 2007r. Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów oddalił odwołanie Jeremiusza J od wyżej wskazanej decyzji, przyjmując za podstawę rozstrzygnięcia następujące ustalenia.

Decyzją Prezesa URE z dnia 26 września 2005r. przedsiębiorca Jeremiusz J otrzymał koncesję na obrót paliwami ciekłymi na okres od 30 września 2005r. do 30 kwietnia 2015r.

W punkcie 2.1. koncesji zobowiązano Jeremiusza J do wykonywania działalności gospodarczej zgodnie z przepisami Prawa energetycznego oraz przepisów wykonawczych do tej ustawy.

W punkcie 2.2.1 koncesji zastrzeżono, że koncesjonariuszowi nie wolno czynić przedmiotem obrotu paliw ciekłych, których parametry jakościowe są niezgodne z parametrami wynikającymi z zawartych umów i z norm określonych prawem. W szczególności koncesjonariusz został zobowiązany do

posiadania ważnych dokumentów określających parametry fizyko- chemiczne paliwa będącego przedmiotem obrotu.

Zakwestionowane partie paliwa zostały dostarczone powodowi 17 i 21 października 2005r. przez Mirosława W na podstawie dowodów dostawy WZ nr 20 i nr 2.

Powód przyjął te partie paliwa, sporządzając protokoły przyjęcia paliwa .

Dołączone do akt świadectwa jakości nie stanowią dowodów jakości paliwa dostarczonego powodowi, gdyż – jak wynika z tych dokumentów – przedmiotem badania było paliwo znajdujące się w zbiornikach dostawcy paliwa dla M. W .

Powód nie przeprowadził badań przyjmowanego paliwa. W piśmie z dnia 26 marca 2006r. powód tłumaczył fakt nieprzeprowadzania badań każdej otrzymanej partii paliwa tym, że sprzedaż paliwa z jego stacji jest nieznaczna, a koszty badania są wyższe niż marża uzyskiwana ze sprzedaży 5.000 litrów benzyny.

Po przyjęciu zakwestionowanych partii paliw powód otrzymał faktury, w których wskazano, że paliwa dostarczone 17 i 21 października 2005r. pochodziły z rezerw strategicznych państwa z 1999r.

Inspektor Wojewódzkiego Inspektoratu Inspekcji Handlowej w G przeprowadził 25 października 2005r. kontrolę jakości paliw ciekłych na stacji paliw w G , której właścicielem jest powód- J. J .

Na podstawie protokołu z tej kontroli oraz protokołu badań laboratoryjnych próbek paliw pobranych w trakcie kontroli Prezes URE ustalił, że powód wprowadził do obrotu olej napędowy i benzynę bezołowiową PB95 nie spełniające wymagań jakościowych określonych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 16 sierpnia 2004r. w sprawie wymagań jakościowych dla paliw ciekłych.

W badanej próbce benzyny bezołowiowej Pb- 95 stwierdzono, że motorowa liczba oktanowa wynosiła 80,3 , a powinna minimalnie wynosić 84,5

oraz że zawartość siarki wynosiła 214 mg / kg, a powinna maksymalnie wynosić 54 mg / kg.

W badanej próbce oleju napędowego stwierdzono, że :

- skład frakcyjny 95% destylował do temperatury 409,3 ° C, chociaż powinien destylować do 365,4°C,
- zawartość siarki wynosiła 753 mg / kg , a powinna wynosić maksymalnie 54 mg / kg,
- gęstość w temperaturze 15°C wynosiła 854,1 kg / m³ , a powinna maksymalnie wynosić 846 kg / m³.

Niedotrzymanie norm jakościowych w paliwie niesie za sobą poważne konsekwencje dla konsumentów i dla środowiska naturalnego, a mianowicie:

- niespełnienie limitu zawartości siarki powoduje, że tlenki siarki, powstające w wyniku spalania związków siarki, przedostają się z gazami spalinowymi do atmosfery, wywołują korozję różnych elementów silnika i przyczyniają się do nadmiernego ich zużycia, skracają żywotność katalizatora i powodują zakłócenia pracy systemu sterowania dawką paliwa,
- niedotrzymanie wartości motorowej liczby oktanowej w benzynie powoduje spalanie detonacyjne paliwa, co stwarza możliwość wywołania uszkodzeń elementów silnika,
- niedotrzymanie wymagań odnośnie składu frakcyjnego w oleju napędowym powoduje niewłaściwą pracę silnika i nadmierne zużycie silnika,
- niedotrzymanie limitu gęstości oleju napędowego prowadzi do obniżenia mocy silnika i wzrostu zużycia paliwa.

W tym stanie rzeczy Sąd I instancji ustalił, że w dniu 25 października 2005r. w zbiornikach na paliwo, należących do powoda stwierdzono niewłaściwą jakość paliw, gdyż paliwa te nie spełniały wymagań jakościowych określonych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki i Pracy z 16 sierpnia 2004r. w sprawie wymogów jakościowych dla paliw ciekłych.

Sąd Okręgowy wskazał, że rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 17 grudnia 2002r. w sprawie szczegółowych wymagań jakościowych dla niektórych paliw ciekłych / Dz. U. 02.229.1918/ dopuściło wprowadzenie do obrotu olejów napędowych pochodzących z rezerw państwowych oraz paliw pochodzących z zapasów obowiązkowych, zgromadzonych do dnia 31 grudnia 2002r. niespełniających wymagań jakościowych określonych w rozporządzeniu, jednakże tylko w okresie do dnia 31 grudnia 2003r. Sąd I instancji podkreślił, że stosownie do przepisu art. 3 ust. 1 pkt 8 ustawy z dnia 23 stycznia 2004r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw ciekłych i biopaliw ciekłych / Dz. U. 04.34.293 ze zm./ „obrót” oznacza „działalność gospodarczą polegającą na handlu hurtowym lub detalicznym paliwami ciekłymi lub biopaliwami ciekłymi”.

W konsekwencji Sąd Okręgowy przyjął, że powód mógł przyjąć do obrotu paliwa pochodzące z rezerw państwowych i nieodpowiadające normom do 31 grudnia 2003r., w związku z tym okoliczność, że kontrolowane paliwa pochodziły z rezerw państwowych nie usprawiedliwiała ich niewłaściwej jakości.

Z tych względów Sąd I instancji ustalił, że powód naruszył obowiązki nałożone w koncesji poprzez wprowadzenie do obrotu paliw niewłaściwej jakości.

Sąd Okręgowy uznał, że wymierzona powodowi kara nie jest wygórowana i uwzględnia, że powód prowadzi działalność gospodarczą w niewielkich rozmiarach i naruszył obowiązki koncesyjne po raz pierwszy oraz podjął działania zmierzające do zapobiegania powstaniu tego rodzaju nieprawidłowościom oraz że były okresy kiedy paliwo z rezerw państwowych można było wprowadzać do obrotu mimo niezachowania norm. Z drugiej strony Sąd I instancji wskazał, że powód przyjmował paliwa bez sprawdzenia ich jakości, godził się zatem z faktem, iż otrzymane paliwo nie będzie odpowiadać odpowiednim normom jakościowym oraz że powód wprowadził do obrotu

paliwa, które powodują znaczne negatywne konsekwencje dla środowiska i konsumentów.

Wyrok z dnia 6 czerwca 2007r. został zaskarżony przez powoda apelacją, która zarzuca obrazę przepisu art. 56 ust.1 pkt 12 i ust. 6 Prawa energetycznego oraz obrazę przepisów postępowania tj. art.233§1 i art.231 k. p. c.

Apelacja wnosi o zmianę zaskarżonego wyroku przez uchylenie w całości decyzji Prezesa URE z dnia 7 sierpnia 2006r. względnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Sąd I instancji poczynił prawidłowe ustalenia co do faktów istotnych dla rozstrzygnięcia i dokonał trafnej oceny prawnej.

Na podstawie wyników badań próbek paliwa pobranych ze zbiorników na stacji paliw prowadzonej przez powoda należy stwierdzić, że paliwo stanowiące 25 października 2005r. przedmiot obrotu na tej stacji nie spełniało wymagań jakościowych określonych w przepisach rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 16 sierpnia 2004r. w sprawie wymogów jakościowych dla paliwa ciekłych.

Trafnie wskazał Sąd I instancji, że dla oceny jakości przedmiotowego paliwa nie ma zastosowania przepis § 5 ust.1 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 17 grudnia 2002r. w sprawie szczegółowych wymagań jakościowych dla niektórych paliw ciekłych. Zgodnie z przepisem § 1 tego rozporządzenia określa ono szczegółowe wymagania jakościowe jakim, powinny odpowiadać wskazane paliwa ciekłe, w tym benzyny silnikowe, przeznaczone do zasilania silników z zapłonem iskrowym oraz oleje napędowe do pojazdów samochodowych. Z mocy przy tym przepisu § 5 ust. 2 rozporządzenia z dnia 17 grudnia 2002r. wymagania jakościowe określone w załącznikach do rozporządzenia stosuje się do dnia 31 grudnia 2003r. Równocześnie w § 4 rozporządzenia z dnia 17 grudnia 2002r. podano zawartość

siarki dopuszczalną w oznaczonych paliwach do określonych dat. Wskazane rozporządzenie określa zatem wymogi jakościowe jakim powinno odpowiadać dane paliwo w oznaczonym czasie. Przepis § 5 ust. 1 rozporządzenia z dnia 17 grudnia 2002r. stanowił, że w okresie do dnia 31 grudnia 2003r. dopuszcza się wprowadzenie do obrotu olejów napędowych pochodzących z rezerw państwowych oraz paliw pochodzących z zapasów obowiązkowych, zgromadzonych do dnia 31 grudnia 2002r., niespełniających wymagań jakościowych określonych w rozporządzeniu. Oznacza to, że w okresie do 31 grudnia 2003r. przedmiotem obrotu mogły być paliwa niespełniające wymagań rozporządzenia, o ile pochodziły z rezerw państwowych lub z zapasów obowiązkowych zgromadzonych do dnia 31 grudnia 2002r.

Wbrew wywodom apelacji prowadzący obrót paliwami mogli liczyć się z możliwością zmiany wymogów jakościowych dla paliwa ciekłego w świetle treści § 5 i § 4 rozporządzenia z dnia 17 grudnia 2002r., które określały czas obowiązywania wprowadzonych tym przepisem wymagań. Trzeba dodać, że z dniem 1 stycznia 2004r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 grudnia 2003r. w sprawie wymagań jakościowych dla paliw ciekłych / Dz. U. Nr 230, poz.2297/, w którym określono wymogi jakościowe dla benzyn silnikowych stosowanych w pojazdach wyposażonych w silniki z zapłonem iskrowym oraz dla oleju napędowego stosowanego w pojazdach wyposażonych w silniki z zapłonem samoczynnym. W rozporządzeniu ustanowiono wymogi stosowane do 31 grudnia 2004r. oraz od 1 stycznia 2005r. Również w kolejnym rozporządzeniu Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 16 września 2004r. w sprawie wymagań jakościowych dla paliw ciekłych, które weszło w życie 18 września 2004r. i obowiązywało do 30 listopada 2005r., ustanowiono wymogi dla oceny jakości paliw w oznaczonym okresie. Ani w rozporządzeniu z dnia 23 grudnia 2003r. ani w rozporządzeniu z dnia 16 sierpnia 2004r. nie przewidywano dopuszczenia

do obrotu paliw niespełniających wymogów określonych w tych rozporządzeniach.

Skoro więc spór niniejszy dotyczy jakości paliwa stanowiącego przedmiot obrotu 25 października 2005r., to –jak trafnie ustalił Sąd Okręgowy – przepis § 5 ust.1 rozporządzenia z dnia 17 grudnia 2002r. nie może być zastosowany do oceny jakości tego paliwa. Przedmiotowe paliwa podlegały ocenie według przepisów rozporządzenia z dnia 16 sierpnia 2004r. i – jak ustalono – paliwa wymogów zastrzeżonych w tym rozporządzeniu nie spełniały.

Dla podważenia tego ustalenia nie są wystarczające wywody apelacji dotyczące niedopuszczalności, aby „paliwo, które spełnia wszelkie normy jakościowe w momencie wprowadzenia go do obrotu, wskutek działań ustawodawcy zostało z niego wyłączone wkrótce po jego nabyciu przez prywatnych przedsiębiorców”. Niezależnie od powyższego trudno przyjąć, aby obrót dokonywany 25 października 2005r. mógł zostać oceniony jako dokonany wkrótce po wprowadzeniu paliwa z rezerw, co mogło nastąpić do 31 grudnia 2003r.

Bez znaczenia dla ustalenia jakości przedmiotowych paliw mają zarzuty apelacji dotyczące zbyt krótkiego *vacatio legis* ustawy z dnia 23 stycznia 2004r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw ciekłych i biopaliw ciekłych / Dz. U. Nr 34, poz. 293 ze zm./.

Bezprzedmiotowe są także zarzuty apelacji dotyczące art.23 ust.1 ustawy z dnia 23 stycznia 2004r., który w danej sprawie nie ma zastosowania.

Wobec tego, że paliwo znajdujące się 25 października 2005r. w zbiornikach stacji paliw prowadzonej przez powoda nie spełniało wymogów ustanowionych w obowiązującym w tym czasie rozporządzeniu z dnia 16 sierpnia 2004r. należy stwierdzić, że apelujący naruszył warunki koncesji, stosownie bowiem do postanowienia 2.2.1 koncesji koncesjonariuszowi nie wolno czynić przedmiotem obrotu paliw ciekłych, których parametry

jakościowe są niezgodne z parametrami wynikającymi z zawartych umów i z norm określonych prawem.

Takie postępowanie wyczerpuje przesłankę nałożenia na przedsiębiorcę kary pieniężnej ustanowioną przepisem art. 56 ust.1 pkt 12 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997r. Prawo energetyczne / tekst jedn. Dz. U. 2006r., Nr 104, poz. 708 ze zm./, jako że powołany przepis stanowi, iż karze pieniężnej podlega ten, kto nie przestrzega obowiązków wynikających z koncesji.

Chybione są zarzuty apelującego, że brak jego winy w uchybieniu obowiązkowi wynikającemu z koncesji wyłącza możliwość nałożenia na koncesjonariusza kary pieniężnej na podstawie przytoczonego przepisu. Przepis art. 56 ust.1 pkt 12 jako jedyną przesłankę nałożenia kary pieniężnej przewiduje fakt nieprzestrzegania obowiązków wynikających z koncesji. Odmienne kwestia przesłanek nałożenia kary pieniężnej została uregulowana w przepisie art.56 ust.1 pkt 7a Prawa energetycznego, według którego karze pieniężnej podlega ten, kto świadomie lub w wyniku niedbalstwa wprowadza w błąd Prezesa URE w zakresie przedstawionych na jego żądanie informacji, o których mowa w art.28. Skoro więc w przepisie art.56ust.1 pkt 7a Prawa energetycznego wskazano winę przedsiębiorcy jako przesłankę niezbędną dla nałożenia kary pieniężnej, a w przepisie art. 56 ust.1 pkt 12 Prawa energetycznego nie zamieszczono takiej przesłanki, to brak jest podstaw do ustalenia, że wina przedsiębiorcy jest wymogiem warunkującym nałożenie kary pieniężnej za nieprzestrzeganie obowiązków wynikających z koncesji. Gdyby przyjąć jak wywodzi powód, że brak winy wyłącza podstawę do nałożenia kary pieniężnej stosownie do przepisów art.56 ust.1 Prawa energetycznego, to zastrzeżenie winy w punkcie 7a ust.1 art.56 Prawa energetycznego byłoby bezprzedmiotowe. Trzeba dodać, że na przykład w ustawie z dnia 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów / Dz. U. Nr 50, poz.331 ze zm./ ustanowiono winę przedsiębiorcy jako jedną z przesłanek nałożenia kary pieniężnej / art.106 /.

Z mocy przepisy art.56 ust.1 oraz ust.2 Prawa energetycznego Prezes URE jest obowiązany, a nie uprawniony, do nałożenia kary w razie stwierdzenia okoliczności podlegającej karze.

Zgodnie z art.56 ust.6 Prawa energetycznego- ustalając wysokość kary pieniężnej -Prezes URE uwzględnia stopień szkodliwości czynu, stopień zawinienia oraz dotychczasowe zachowanie podmiotu i jego możliwości finansowe.

Jednakże ani przepis art.56 ani inny przepis Prawa energetycznego nie przewidują możliwości odstąpienia od wymierzenia kary pieniężnej. Jeżeli ustawodawca przewiduje możliwość odstąpienia od wymierzenia kary, to musi wprowadzić instytucję odstąpienia od wymierzenia tej kary do prawa obowiązującego. Przykładem jest art.109 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Ponadto ustawodawca może pozostawić kwestię nałożenia kary swobodnemu uznaniu organu regulacyjnego.

W Prawie energetycznym brak podstaw do nałożenia przez pozwanego kary pieniężnej w wysokości 0 lub odstąpienia od jej wymierzenia.

W tym stanie rzeczy – skoro powód nie przestrzegał obowiązków wynikających z koncesji, to wymierzenie przez Prezesa URE kary pieniężnej znajduje uzasadnienie w art.56 ust.1 pkt 12 Prawa energetycznego i zarzut apelacji naruszenia tego przepisu jest chybiony.

Jak wskazano stopień zawinienia stanowi jeden z elementów wpływających na wysokość kary pieniężnej.

Powód nie dołożył należytej staranności przy przyjmowaniu przedmiotowego paliwa. Stosownie do postanowienia 2.2.1 zdanie drugie koncesji powód był zobowiązany posiadać ważny dokument określający parametry fizyko- chemiczne paliwa będącego przedmiotem obrotu. Powód przyjął przedmiotowe paliwo bez ważnego dokumentu określającego jego jakość, gdyż przedłożone przez powoda świadectwa jakości nie dotyczą paliwa dostarczonego powodowi, lecz paliwa znajdującego się w zbiornikach bazy

magazynowej dostawcy dla M. W , przy czym świadectwa te były ważne z dowodami wydania, za którymi nie wydano paliwa powodowi. Przyjmując paliwo bez ważnych dokumentów powód nie przeprowadził żadnych badań tego paliwa. Takie postępowanie świadczy o niedołożeniu należytej staranności w prowadzeniu działalności, w ramach której powód zobowiązał się prowadzić obrót paliwem spełniającym określone parametry. Powyższego uchybienia nie usprawiedliwiają powoływane przez powoda trudności z przeprowadzaniem badań każdej dostarczonej partii towaru.

Ustalenia o nienależytej staranności w prowadzeniu przez powoda działalności koncesjonowanej nie podważa także okoliczność, że wyrokiem z dnia 12 października 2006r. Sąd Rejonowy w Ś uniewinnił Jeremiusz J od popełnienia zarzucanego mu czynu z art.23 ust.5 ustawy z dnia 23 stycznia 2004r. w sprawie monitorowania i kontrolowania jakości paliw ciekłych i biopaliw, jako że przesłanki odpowiedzialności z tego przepisu są inne niż przesłanki wymierzenia kary na podstawie art.56 ust. 1 pkt 12 Prawa energetycznego.

Oceniając wysokość nałożonej kary pieniężnej Sąd Okręgowy uwzględnił fakty świadczące o winie powoda oraz szkodliwości czynu, dotychczasowym zachowaniu powoda i jego możliwościach finansowych. Na tej podstawie Sąd I instancji uznał, że kara w kwocie 84.000zł stanowiącej 1,7% przychodu z działalności koncesjonowanej osiągniętego w roku 2005r. odpowiada wymogom określonym w art.56 ust.3 i ust. 6 Prawa energetycznego i nie jest wygórowana.

Apelacja nie zawiera argumentów podważających powyższą ocenę Sądu Okręgowego. W szczególności dla uznania, że kara jest wygórowana nie jest wystarczający fakt niewielkiej ilości zakwestionowanego paliwa. Twierdzenie zaś apelacji, że wymierzona kara przewyższa cały roczny dochód powoda za rok 2005r. nie znajduje potwierdzenia w materiale dowodowym sprawy i jest

niewiarygodne przy uwzględnieniu, że w 2005r. powód osiągnął przychód z działalności koncesjonowanej w wysokości 4.848.410zł.

Z tych względów apelacja powoda Jeremiusza J jako niezasadna podlega oddaleniu na podstawie przepisu art.385 k.p.c.

Na oryginale właściwe podpisy
Za zgodność z oryginałem stwierdzam
Sekretarz Sądowy

A handwritten signature in black ink, consisting of a vertical line with a loop at the bottom and a small flourish at the top.